

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА, ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.431

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-3-145-150

Олег ЄМЕЦЬ©
доктор юридичних наук,
доцент

Михайло ГРІБОВ©
доктор юридичних наук,
старший науковий
співробітник

Дмитро РУСНАК©
ад'юнкт

(Національна академія внутрішніх справ)

РОЛЬ І МІСЦЕ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ООН У СТАНОВЛЕННІ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Визначено роль та місце міжнародно-правових актів ООН в утворенні та розвитку правового забезпечення протидії торгівлі людьми з наступним оприлюдненням отриманих результатів, що сприятиме процесу адаптації національної правової системи до вимог міжнародних договорів, стороною в яких є Україна. З'ясовано, що міжнародно-правові акти у цій сфері за простором дії можуть охоплювати як майже всі країни світу, так і лише низку держав в певній його частині. Перші приймаються переважно Генеральною Асамблеєю ООН, або, наприклад, Міжнародною організацією праці, яка хоча й була утворена ще до заснування ООН, проте сьогодні є її спеціалізованою установою. Виконаний аналіз змісту їх положень дозволив визначити вплив кожного з них на становлення правових засад протидії торгівлі людьми. Одержані та оприлюднені результати можуть бути використані вченими під час подальших наукових розробок проблеми, а також працівниками правоохоронних органів в протидії торгівлі людьми.

Ключові слова: експлуатація людини, міжнародний договір, міжнародно-правовий акт, правове забезпечення, торгівля людьми.

Постановка проблеми. В Основному законі України [1] записано, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю (стаття 3). Проте, на жаль, проблема захисту прав і свобод від широкого спектра протиправних посягань залишається вкрай болючою. До найбільш ганебних протиправних діянь, які мають довге історичне коріння, але й сьогодні продовжують

© Ємець О. М., 2020
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-0864-2302>
navd.ukr@yandex.ua

© Грібов М. Л., 2020
ORCID <https://orcid.org/0000-0003-2437-5598>
griboff007@gmail.com

© Руснак Д. І., 2020
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8388-8786>
dm.rusnak111@gmail.com

руйнувати долі мільйонів людей, можна переконливо відносити торгівлю людьми, що нерідко має транснаціональний характер та обґрунтовано вважається одним із найбільш прибуткових злочинних бізнесів. Впливові міжнародні організації докладають значних зусиль для подолання цієї проблеми, що відображається у прийнятих ними документах різної форми, які є ключовою ланкою становлення правових засад протидії торгівлі людьми у світі. До таких організацій, насамперед, слід віднести ООН, яка приймає міжнародно-правові акти, до яких можуть приєднатись майже всі країни, хоча й з певними застереженнями. Аналіз сучасних особливостей цього процесу дозволить фахово підійти до вироблення та обґрунтування пропозицій з його удосконалення.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Останніми десятиліттями вивченню різних проявів торгівлі людьми приділяли увагу у своїх наукових працях багато талановитих і видатних вчених, зокрема Т. І. Возна, Д. Г. Казначеев, В. А. Козак, Г. Л. Кохан, К. Б. Левченко, Я. Г. Лизогуб, А. А. Небитов, А. М. Орлеан, В. М. Підгородинський, В. В. Пясковський, В. Б. Розвадовський, Д. Б. Санакоєв, О. В. Святун, Є. Д. Скулиш та інші. Засвідчуючи високу повагу до кожного з них, а також високо оцінюючи їх здобутки, зауважимо, що оприлюднені раніше результати виконаних досліджень не охоплюють всього комплексу сучасних проблем, пов'язаних із становленням правового забезпечення протидії торгівлі людьми, а також роллю та місцем міжнародних організацій при цьому, насамперед ООН.

З огляду на це **метою** статті є визначення ролі та місця міжнародно-правових актів ООН в утворенні та розвитку правового забезпечення протидії торгівлі людьми з наступним оприлюдненням отриманих результатів, що сприятиме процесу адаптації національної правової системи до вимог міжнародних договорів, стороною в яких є Україна.

Виклад основного матеріалу. Під час дослідження проблеми правового забезпечення будь-якої діяльності варто приділити увагу поняттю національного законодавства України. При цьому зауважимо, що воно складається не лише власне із законів України. Наприклад, згідно зі статтею 9 Конституції України [1] чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Укладення міжнародних договорів, які їй суперечать, можливе лише після внесення відповідних змін до неї. Крім того, відповідно до статті 19 Закону України «Про міжнародні договори України» [2] чинні міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і застосовуються у порядку, передбаченому для норм національного законодавства. Якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору.

Міжнародні договори у сфері протидії торгівлі людьми можуть укладатись як при безпосередній взаємодії уповноважених представників різних держав, так і за допомогою впливових міжнародних організацій, сфера діяльності яких поширюється або майже по всьому світу, або в певній його частині. Сьогодні до них, насамперед, слід віднести *Організацію Об'єднаних Націй*, яка відіграє унікальну роль у світовому правотворчому процесі. Її Генеральна Асамблея в різні часи приймає цілу низку міжнародно-правових актів, які становлять правову основу протидії торгівлі людьми. Розглянемо їх в хронологічному порядку.

10 грудня 1948 року Генеральна Асамблея ООН прийняла *Загальну декларацію прав людини* [3], у статті 4 якої проголошено, що ніхто не повинен бути в рабстві або у підневільному стані, а рабство і работоргівля забороняються в усіх їх видах. Майже через рік, 2 грудня 1949 року, Генеральна Асамблея ООН на IV сесії прийняла *Конвенцію про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами* [4], яка набрала чинності 25 липня 1951 року. Українська РСР приєдналась до Конвенції 15 листопада 1954 року з деякими застереженнями, а її представник за дорученням свого Уряду заявив, що в Українській РСР усунуто соціальні умови, що породжують злочини, передбачені Конвенцією. Проте, зважаючи на міжнародне значення боротьби з такими злочинами, Уряд Української РСР вирішив приєднатися до неї. Ця Конвенція, безумовно, є необхідною та відіграє позитивну роль з огляду на певні прогресивні положення. Однак аналіз змісту її норм дозволяє зробити висновок, що документ не позбавлений деяких суттєвих вад. В. М. Підгородинський пише, що привертає увагу той факт, що назва Конвенції, все ж таки, не зовсім відповідає її змісту: в ній жодного слова не говориться про злочинність безпосередньо торгівлі людьми [5, с. 37]. За результатами аналі-

зу її положень переконуємось у її спрямованості на боротьбу зі звідництвом та експлуатацією проституції. Ні факт купівлі-продажу людини, ні її переміщення цією Конвенцією не охоплюються [6, с. 18].

Резолюцією № 794 VIII Генеральної Асамблеї ООН 23 жовтня 1953 року прийнято *Протокол про внесення змін до Конвенції про рабство*, підписаної у Женеві 25 вересня 1926 року [7]. Основною його передумовою була та обставина, що відповідно до *Конвенції про рабство* від 25 вересня 1926 року [8] на Лігу Націй, яка вже не існувала, було покладено виконання низки обов'язків і функцій, подальше виконання яких прийняла на себе ООН. Отже, в такий спосіб було підтверджено її юридичну легітимність, а також ухвалено додаткові правові норми у цій сфері.

7 вересня 1956 року прийнято *Додаткову конвенцію про скасування рабства, работоргівлі та інститутів і звичаїв подібних до рабства* [9], яка була ратифікована Президією Верховної Ради СРСР 16 лютого 1957 року, а підписана від імені України та ратифікована Президією Верховної Ради Української РСР 31 жовтня 1958 року. З позитивного боку слід відмітити визначення конкретних заходів з протидії работоргівлі, а також введення нового терміну підневільного стану, але і він має певні вади. Зокрема, поняття підневільного стану розширює коло дії Додаткової конвенції, але не охоплює всі подібні звичаї та інститути того часу.

У 1946 році першою спеціалізованою установою ООН стала одна з найстаріших міжурядових організацій – Міжнародна організація праці (МОП) [10]. На Генеральній конференції МОП 25 червня 1957 року було прийнято *Конвенцію 1957 року про скасування примусової праці* [11], яка набула чинності 17 січня 1959 року. Відповідно до її статті 1 кожний член МОП, який ратифікує цю Конвенцію, зобов'язується скасувати примусову або обов'язкову працю і не вдаватися до будь-якої її форми. Україна ратифікувала її 5 жовтня 2000 року. Значення цієї Конвенції зумовлюється тим, що примусова праця часто супроводжує торгівлю людьми, а також може бути її метою у вигляді експлуатації людини.

20 листопада 1959 року Генеральна Асамблея ООН проголосила *Декларацію прав дитини* [12, с. 139–141]. Згідно з її принципом 9, дитина повинна бути захищена від всіх форм недбалого ставлення, жорстокості і експлуатації. Вона не має бути об'єктом торгівлі в будь-якій формі.

Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 року було прийнято *Міжнародний пакт про громадянські і політичні права* [13], у статті 8 якого вказано, що нікого не можуть держати в рабстві, рабство і работоргівля забороняються в усіх їх видах, а також нікого не можуть держати в підневільному стані.

18 грудня 1979 року було прийнято *Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок* [14], яка ратифікована 19 грудня 1980 року Президією Верховної Ради СРСР, а 3 вересня 1981 року набула чинності. Згідно з її статтею 6 держави-сторони вживають всіх відповідних заходів, включно із законодавчими, для припинення всіх видів торгівлі жінками та експлуатації проституції жінок.

На 44-й сесії Генеральної Асамблеї ООН 20 листопада 1989 року була прийнята *Конвенція про права дитини* [15], яка підписана Українською РСР 21 лютого 1990 року та ратифікована 27 лютого 1991 року. Згідно з її статтею 35 держав-учасниць вживають на національному, двосторонньому та багатосторонньому рівнях всіх необхідних заходів щодо відвернення викрадень дітей, торгівлі дітьми чи їх контрабанди в будь-яких цілях і в будь-якій формі. Важливо, що 1 січня 2000 року було прийнято *Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії* [16], ратифікований Україною 3 квітня 2003 року, згідно зі статтею 1 якого держави-учасниці забороняють торгівлю дітьми, дитячу проституцію і дитячу порнографію.

З метою сприяння співпраці в справі більш ефективного попередження транснаціональної організованої злочинності та боротьби з нею 15 листопада 2000 року резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї ООН була прийнята *Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності* (Палермська конвенція) [17], яка підписана від імені України 12 грудня 2000 року. Її одразу доповнили два важливі документи: *Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї* [18], а також *Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря* [19]. Конвенція з деякими застереженнями і заявами, а також обидва ці протоколи були ратифіковані Україною 4 лютого 2004 року. Ці документи – основа сучасного міжнарод-

но-правового забезпечення протидії людям у світі. У першому Протоколі [18] розкривається поняття *торгівлі людьми та експлуатації*. Однак особливістю цього Протоколу є те, що він застосовується лише для попередження, розслідування і кримінального переслідування у зв'язку із серйозними злочинами, якщо вони мають транснаціональний характер і вчинені за участю організованої злочинної групи, а також для захисту жертв від таких злочинів. Згідно з пунктом 2 статті 3 Конвенції [17] злочин має *транснаціональний характер*, якщо: він вчинений у більш ніж одній державі; він вчинений в одній державі, але істотна частина його підготовки, планування, керівництва або контролю має місце в іншій державі; він вчинений в одній державі, але за участю організованої злочинної групи, яка здійснює злочинну діяльність у більш ніж одній державі; або він вчинений в одній державі, але його істотні наслідки мають місце в іншій державі.

Отже, нами розглянуті основні міжнародно-правові акти ООН, спрямовані на вирішення окремих аспектів загальної проблеми торгівлі людьми, а також проаналізовано зміст їх положень, що дозволило сформулювати та оприлюднити певні висновки.

Висновки. Правову основу протидії торгівлі людьми становить широкий спектр ратифікованих Україною міжнародних договорів, власних законів та підзаконних нормативно-правових актів. Національне законодавство у сфері протидії торгівлі людьми розпочало становлення саме з приєднання до відповідних міжнародних договорів, які після ратифікації ставали його частиною, а також подальшого прийняття власних законів та підзаконних документів, насамперед спрямованих на імплементацію їх положень. Міжнародно-правові акти у сфері протидії торгівлі людьми за простором дії можуть охоплювати як майже всі країни світу, так і лише низку держав в певній його частині. Перші приймаються переважно Генеральною Асамблеєю ООН, або, наприклад, Міжнародною організацією праці, яка хоча й була утворена ще до заснування ООН, проте сьогодні є її спеціалізованою установою.

Серед них доцільно окремо виділити Конвенцію про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами 1949 року, а також прийнятий у 2000 році Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, й покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності. Встановлено, що Конвенція 1949 року спрямована більшою мірою на вирішення проблем, пов'язаних з наданням сексуальних послуг, аніж власне торгівлею людьми. Прийнятому майже через пів століття Протоколу сьогодні належить ключова роль у становленні правового забезпечення протидії саме торгівлі людьми, бо в ньому надано їй визначення, яке тепер відображено в інших прийнятих пізніше міжнародних договорах, а також національному законодавстві різних країн, хоча і з певними застереженнями. Цим Протоколом передбачається системний підхід до вирішення багатьох питань, які виникають у роботі уповноважених представників правоохоронних та інших органів влади, а також під час співпраці в протидії цьому злочину, якому властивий транснаціональний характер. Одержані та оприлюднені результати можуть бути використані вченими під час подальших наукових розробок у цій сфері, а також працівниками правоохоронних органів в протидії торгівлі людьми.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 р. *Відомості Верховної Ради*. 2004. № 50. Ст. 540.
3. Загальна декларація прав людини : міжнар. док. від 10.12.1948 р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 3103.
4. Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми і з експлуатацією проституції третіми особами : міжнар. док. від 02.12.1949 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_162.
5. Підгородинський В. М. Відповідальність за торгівлю людьми за кримінальним законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Одеса, 2005. 205 с.
6. Орлеан А. М. Соціальна обумовленість криміналізації та кримінально-правова характеристика торгівлі людьми : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2003. 226 с.
7. Протокол о внесении изменений в Конвенцию о рабстве, подписанную в Женеве 25 сентября 1926 года : междунар. док. от 7.12.1953 г. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_858.
8. Конвенция о рабстве : междунар. док. от 25.09.1926 г. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_857.
9. Дополнительная конвенция об упразднении рабства, работоторговли и институтов и обы-

чаев, сходных с рабством : междунар. док. от 07.09.1956 г. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_160.

10. Міжнародна організація праці (МОП). *Постійне представництво України у Женеві*. URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2609-labour>

11. Конвенція про скасування примусової праці : міжнар. док. від 05.06.1957 р. *Бібліотечка голови профспілкового комітету*. 2005. № 5–6. Травень-червень.

12. Декларация прав ребенка 20 ноября 1959 года : Резолюция 1386 XIV Генеральной Ассамблеи ООН от 20.11.1959 г. *Международная защита прав и свобод человека* : сб. междунар. договоров. Москва : Юрид. лит., 1990. С. 139–141.

13. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : міжнар. док. від 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

14. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : міжнар. док. від 18.12.1979 р. *Бібліотечка голови профспілкового комітету*. 2005. № 5–6. Травень-червень.

15. Конвенція про права дитини : міжнар. док. від 20.11.1989 р. *Зібрання чинних міжнародних договорів України*. 1990. № 1. С. 205.

16. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії : міжнар. док. від 01.01.2000 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_b09.

17. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності : міжнар. док. від 15.11.2000 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 14. Ст. 1056.

18. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності : міжнар. док. від 15.11.2000 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 14. Ст. 1057.

19. Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітрю, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності : міжнар. док. від 15.11.2000 р. *Офіційний вісник України*. 2006. № 14. Ст. 1058.

Надійшла до редакції 26.08.2020

References

1. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. 254k/96-VR. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1996. 30. St. 141. [in Ukr.].

2. Pro mizhnarodni dohovory Ukrainy [On international treaties of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 29.06.2004 roku. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 2004. 50. St. 540. [in Ukr.].

3. Zahalna deklaratsiia prav liudyny [Universal Declaration of Human Rights] : mizhnar. dok. vid 10.12.1948 r. *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*. 2008. 93. St. 3103. [in Ukr.].

4. Konventsiia pro borotbu z torhivleiu liudmy i z ekspluatatsiieu prostytutsii tretimy osobamy [Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others] : mizhnar. dok. vid 02.12.1949 r. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_162 [in Ukr.].

5. Pidhorodynskiy V. M. Vidpovidalnist za torhivliu liudmy za kryminalnym zakonodavstvom Ukrainy [Responsibility for human trafficking under the criminal legislation of Ukraine] : dys. ... kand. yuryd. Nauk : 12.00.08. Odesa, 2005. 205 s. [in Ukr.].

6. Orlean A. M. Sotsialna obumovlenist kryminalizatsii ta kryminalno-pravova kharakterystyka torhivli liudmy [Social conditionality of criminalization and criminal-legal characteristics of human trafficking] : dys. ... kand. yuryd. Nauk : 12.00.09. Kharkiv, 2003. 226 s. [in Ukr.].

7. Protokol o vnesenii izmenenii v Konventsiu o rabstve, podpisannuiu v Zheneve 25 sentiabria 1926 goda [Protocol amending the Slavery Convention, signed at Geneva on 25 September 1926] : mezhdunar. dok. ot 07.12.1953 g. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_858 [in Rus.].

8. Konventsiia o rabstve [Slavery convention] : mezhdunar. dok. ot 25.09.1926 g. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_857 [in Rus.].

9. Dopolnitelnaia konventsiia ob uprazhnenii rabstva, rabotorgovli i institutov i obycheev, skhodnykh s rabstvom [Supplementary Convention on the Abolition of Slavery, the Slave Trade and Institutions and Practices Similar to Slavery] : mezhdunar. dok. ot 07.09.1956 g. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_160 [in Rus.].

10. Mizhnarodna orhanizatsiia pratsi (MOP) [International Labor Organization (ILO)]. Postiine predstavnytstvo Ukrainy u Zhenevi [sait]. URL: <https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2609-labour> [in Ukr.].

11. Konventsiia pro skasuvannia prymusovoi pratsi [Convention on the Abolition of Forced Labor: International.] : mizhnar. dok. vid 05.06.1957 r. *Bibliotekha holovy profspilkovoho komitetu*. 2005. 5–6. Traven-cherven. [in Ukr.].

12. Deklaratsiia prav rebenka 20 noiabria 1959 goda : Rezolutsiia 1386 XIV Generalnoi Assamblei OON ot 20.11.1959 g. *Mezhdunarodnaia zashchita prav i svobod cheloveka* [Declaration of the Rights of the Child November 20, 1959: Resolution 1386 XIV of the UN General Assembly of November 20, 1959. *International Protection of Human Rights and Freedoms*] : sb. mezhdunar. dogovorov.

M. : Iurid. lit., 1990. S. 139-141. [in Rus.].

13. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava [International Covenant on Civil and Political Rights] : mizhnar. dok. vid 16.12.1966 r. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043 [in Ukr.].

14. Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii pro likvidatsiiu vsikh form dyskryminatsii shchodo zhinok [United Nations Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women] : mizhnar. dok. vid 18.12.1979 r. *Bibliotechka holovy profspilkovoho komitetu*. 2005. 5–6. Traven-cherven. [in Ukr.].

15. Konventsiiia pro prava dytyny [Convention on the Rights of the Child] : mizhnar. dok. vid 20.11.1989 r. *Zibrannia chynnykh mizhnarodnykh dohovoriv Ukrainy*. 1990. 1. S. 205. [in Ukr.].

16. Fakultatyvnyi protokol do Konventsii pro prava dytyny shchodo torhivli ditmy, dytiachoi prostytutsii i dytiachoi pornohrafii [Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography] : mizhnar. dok. vid 01.01.2000 r. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_b09 [in Ukr.].

17. Konventsiiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty transnatsionalnoi orhanizovanoi zlochynnosti [United Nations Convention against Transnational Organized Crime] : mizhnar. dok. vid 15.11.2000 r. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2006. 14. St. 1056. [in Ukr.].

18. Protokol pro poperedzhennia i prypynennia torhivli liudmy, osoblyvo zhinkamy i ditmy, i pokarannia za nei, shcho dopovniuie Konventsiiu Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty transnatsionalnoi orhanizovanoi zlochynnosti [Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime] : mizhnar. dok. vid 15.11.2000 r. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2006. 14. St. 1057. [in Ukr.].

19. Protokol proty nezakonnogo vvozu mihrantiv po sushi, moriu i povitriu, shcho dopovniuie Konventsiiu Orhanizatsii Obiednanykh Natsii proty transnatsionalnoi orhanizovanoi zlochynnosti [Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime] : mizhnar. dok. vid 15.11.2000 r. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*. 2006. 14. St. 1058. [in Ukr.].

SUMMARY

Oleh M. Yemets, Mykhaylo L. Hribov., Dmytro I. Rusnak. Role and place of international legal acts in the formation of legal enforcement against trafficking in human beings. The purpose of the article is to determine the role and place of UN international legal acts in the formation and development of legal support for combating trafficking in human beings, followed by the publication of the results obtained. This will facilitate the process of adapting the national legal system to the requirements of international treaties to which Ukraine is a party. It has been found that international legal acts in this area can cover almost all countries of the world, as well as only a number of states in a certain part of it. The first acts are adopted mainly by the UN General Assembly, or, for example, the International Labor Organization, which, although it was formed before the UN was founded, but is now its specialized Agency. The analysis of the content provisions these documents allowed us to determine the impact of each of them on the formation of the legal framework for combating trafficking in human beings.

Special mention should be made of the Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others of 1949 and the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons Especially Women and Children of 2000. The 1949 Convention has been found more to address sexual issues rather than trafficking in human beings. The Protocol today plays a key role in the development of legal support for combating trafficking in human beings, as it provides a definition for this phenomenon that is now reflected in other later international treaties, as well as national legislation of various countries, although with some comments. This Protocol provides for a systematic approach to many issues arising in the work of law enforcement and other authorities, as well as during cooperation in countering this transnational crime. The obtained and published results can be used by scientists in further research in this area, as well as law enforcement officers in the combating human trafficking.

Keywords: *human exploitation, international treaty, international legal act, legal support, human trafficking.*